

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 94 (3256) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Két világ árnyéka

Írta: Polyák István

Az angol glóbuszt mindig igazi úri világnak ismerte a világ közvéleménye. Az angol exkluzivitás fogalmát má vált minden nép gondolkodásában. Mindenki úgy ismerte s még talán ma is úgy ismeri az angolt, mint soha át nem hasonuló, faji és nemzeti tulajdonságaiban örök és változatlan embertípust. Fehérparókás lordmayorok, városatyák, egyetemi tanárok és polgárok színes csoportjait sorakoztatja fel előttünk az emlékező képzelet, amikor erről a világról beszélünk. Píros frakkos falkavadászok csoportjai tűnnek fel az enyhe hajlatu dombok tágas golfpályáin, amikor egy-egy regényben, ahol nemesi kuriákról, gyarmati fáradalmakat hanyag és mégis előkelő elnyújtással kipihen napbarnított őrnagyokról, orvosokról és tisztviselőkről van szó. (Pedig eszünkbe juthatnának ilyenkor Cronin regényeiből a piszkos, kormos gyártelepek, külvárosok!)

Különösen nálunk van sok bámuló-fá és holdkőrosa az angol életformáknak és az angol típusnak. Természetesen annak az életformának, amely a valóságban sohasem létezett éppen úgy nem, mint ahogy a mesék világába tartozik a mezőkövesdi, vagy matyó népviseletben arató magyar paraszlegény, vagy markotszedő parasztleány is. Azt a bizonyos angol exkluzivitást és szinte vallásos hagyománytisztelést is alaposan megtépté már az idők mostohasága s a közvélemény sablonos angoltárgyú regények helyett inkább a napi események minden regénynél izgalmasabb és változatosabb krónikájából alkothatná meg véleményét és fogalmát. Ez a vélemény sokkal inkább megfelelne a való helyzetnek, mint a lordok fehérparókás sziluettjeivel teletűzdelt képzelődés.

Mert az angol világ nem is annyira exkluzív, mint ahogy azt sokan hinni szeretnék. Csak néhány egészen friss eseményre mutatunk rá, hogy ezt bebizonyítsuk. Néhány héttel ezelőtt ünnepelte Moszkva a vörös hadsereg huszonöt éves fennállását. Ezzel az alkalommal Londonban és több angol városban sokkal nagyobb zajt csaptak, mint magában Moszkvában. Sarlósékalapácsos vörös zászlókkal árasztották el az ősi város házait és tereit s talán még a Toweren, a hagyományok megszentelt falai fölött is minden királyok, csárok és császárok, minden fennálló polgári rend és liberális életszemlélet esküdt ellenségeinek harci jelvénye lengett. Szónokok harsogták a vörös világ dicsőségét utcákon és tereken. Lelki szeméreméretükből végzetesen kivetkőzött anglikán egyházi személyek istenkáromló merészséggel „imádkoztak és imádkoztattak” egy olyan világ győzelméért, amelynek jellegetadó fő tulajdon-

Csaknem valamennyi tuniszi arcvonalszakaszon kiujultak az angolszász támadások

Rommel és Arnim csapatai eddig minden áttörési kísérletet meghiusítottak. — Vatikáni állásfoglalás a katyni tömegsírok ügyében. London Moszkva mellett dönt a lengyel-szovjet viszályban

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda római jelentése szerint vatikáni hivatalos helyen a következőkben foglalják össze azt a benyomást, melyet a katyni tömegsírok felfedezése keltett vatikáni körökben:

— A felfedezés borzalmas és szörnyűsége, még a legsötétebb képzelet sem színezhethi magának ilyen rémséget. Ezek az áldozatok mutatják, hogyan nyomják el Isten és a keresztény kultúra eszméjét, aminek következtében lehetségessé válik minden szörnyű gonoszság.

Elmaradt a lengyel emigráns-kormány várt nyilatkozata

London. (Bud. Tud.): Ismeretes, hogy a londoni lengyel kormány kedden minisztertanácsra ült össze. Általában azt várták, hogy a kormány tanácskozásának befejezése után nyilatkozatot ad ki. Ez a nyilatkozat azonban elmaradt azzal a megokolással, hogy más mozzanatok merültek fel. A minisztertanács befejezése után Sikorszky lengyel miniszterelnök felkereste Eden külügyminisztert, akivel hosszasan tanácskozott, majd együtt látogatták meg Churchillt.

Zürich. (Bud. Tud.): A Die Tat londoni levelezője jelenti: Általános vélemény szerint a régóta lappangó lengyel-orosz viszály nyílt kitérését súlyos csapásnak tekintik a szövetségesek ügye szempontjából és Németország diplomáciai sikereként könyvelik el. Ez a vélemény esendül ki a londoni sajtóból. A

külügyminisztérium hivatalos szószólója kijelentette, hogy a brit kormány megtett minden tőle telhetőt a válság elsimítása érdekében, azt azt jelenti, hogy hozzáfog az 1941 nyarán létrejött műújításhoz, noha nem titkolja, hogy a lengyel-szovjet jóviszony helyreállítása sokkal nagyobb nehézségekbe ütközik most, mint két évvel ezelőtt. Mivel Londonban tisztán látják, hogy a lengyel-szovjet viszály nagy veszélyt jelent a szövetségesek egyetemes, valószínűleg tartják, hogy a brit kormány a legközelebbi jövőben nagy diplomáciai műveletet indít, amelynek főképpen az lesz a célja, hogy eltüntesse a lengyel-orosz viszály esetleges káros kihatásait az Egyesült Államok és a Szovjet, valamint az Egyesült Államok és Anglia viszályára.

az az érdeme, hogy harcol, míg a Sikorszky kormány csak alkalmatlanságot okoz és pénzbe kerül. Különben is csak névleges a kormány és mivel nincsen katonai jelentősége, könnyen helyettesíthető másokkal. Valószínűen maga a Kreml ajánlja Londonnak az utódot, akinek a személye biztosíték arra, hogy nem fogja tapintatlan módon feszegetni a területi kérdést, vagy a Szovjettel való határ ügyét.

Róma. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: A szovjet-lengyel diplomáciai viszony megszakítását bejelentő szovjet jegyzék azt állította, hogy a lengyel kormány nem kért tájékoztatást, vagy felvilágosítást Moszkvától az eltűnt lengyel tisztak ügyében. A Messagero ezzel szemben megállapítja, hogy ez az állítás nem felel meg a tényeknek, mert bőséges adatok bizonyítják, hogy a lengyel kormány ismételtelen eljárta ebben az ügyben Moszkvában.

Erős francia egységeket vetett harcba Pont du Fashnál Eisenhower

A tuniszi harcokról Zürichbe érkezett jelentés szerint — mint a Post írja — az angolszász csapatok támadásai az utóbbi 24 órában a majdnem 200 kilométeres vonalnak csaknem valamennyi szakaszán egyre újabb bevetésével megisméltődtek. A leghevesebb küzdelmek Pont Du Fashnál és a Medjez el Babtól Tebourbába vezető úton voltak. De Arnim és Rommel csapatainak eddig mindenhol sikerült meghiusítani Eisenhower áttörésre irányuló kísérle-

London eltávolítja a Sikorszky-kormányt (?)

Róma. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: A Popolo di Roma valószínűnek véli, hogy London eltávolítja a Sikorszky-kormányt. Több jel mutat arra, hogy

London egyáltalán nem akar Moszkvával perbeszálni a lengyelek jogainak és az amerikaiak jogainak megvédése érdekében. London szemében a Szovjetnek

sága a vallásellenesség. Nyilatkozatokat jelentettek meg újságokban és az összes lapok kórusban dicsérték Sztalin uralmát és európai „kulturamentő” szerepét. Mindezeket betetézte az a diszkard, amelyet az angol király küldött a Kreml véreskezű hóhéranak, hogy a sztalingrádi nagy győzelem alkalmával rendezett nagy örömujjongást ne is említsük. De Lenin londoni szobra is jellemző a dolgok megváltozására.

Nem is olyan exkluzív az angol világ. Sőt. A legmerevebb hagyományok, a legtisztelendőbb történelmi reminiscenciák nyomtalanul eltűntek, amint Sztalin vörös világának árnyéka rájuk vetődött. Hogy ez az

egész jelenség a most dúló háború következménye s hogy csak színészkedés az angolok részéről: az mit sem változtat a lényegen. Angliában tömeges szoknak hozzá a vörös lobogókhoz és a vörös világhoz. Mert ennek a világnak árnyéka büntetlenül nem vetődhetik egy európai országra sem.

Különösen akkor gondolkodtat meg ez a jelenség, ha a viszonyosság teljes hiányát tekintetbe vesszük. Mert Moszkva még nem állított szobrot egy angolnak sem. Sztalin sem küldött diszkardot — mondjuk — az északafrikai győzelem emlékére. A Brit Birodalom nagyságát sem ünnepezték még meg külön napon a vörös metropolisban. Általában azt figyel-

hetjük meg, hogy a kölcsönösségnek semmi nyoma. Sztalin tanácskozásokra sem megy el s most legutóbb a katyni tömegsírok dolgában teljes alkalmazkodást követel a szovjet állásponthoz. Az angolszász világ tehát legkisebb mérsékelő árnyékát sem tudja rávetni Sztalin világára. Érdekes jelenség és főképpen meggondolkoztató. Kétségtelenül következtetni lehet belőle a két világ céljaira, belső erejére és jövőbedolgozó öntudatára.

Két világ áll egymással szemben. Egyik az arany színében páváskodik, a másik a vér és a gyűlölet vörös színében ég. S a két világ közül csak a vörös veti rá árnyékát egyre félelmetesebben szövetségesére.

teit. Eisenhower tábornok Pont du Fahsnál erős francia egységeket vetett be, hogy utat törjenek a tuniszi sikságra. A harcok a legutóbbi jelentések szerint Pont du Fahs külvárosában folynak. A másik szakaszon Medjez el Babnál a harc középpontja a Long Stopnak nevezett hegység, ahol a tengelynek igen erősen kiépített védővonalai húzódnak.

Londonból jelentik: (B. T.) A Manchester Guardian katonai munkatársa megállapítja, hogy Arnim különösen a szárnyakon erős állásokra támaszkodik. A tengelycsapatoktól védett négy-szög északnyugati sarkában a Mateur és Bizerta között a Sóstavak területén el, ott vannak Bizerta védőművei is, — délkeleten pedig Hammameti öböl hegyláncai. Alexander tábornok erős nyomást gyakorol mindkét szárnyra, támadása azonban állás fölé a középszakasz ellen irányul.

Egyre nagyobb szívósággal és hősiességgel küzdenek a tengelycsapatok

Rómából jelentik: (MTI) Az olasz lapok vezető helyen közlik a tuniszi harcok lefolyásáról az amerikai sajtóban megjelent tudósítások egy részét. A Tuniszbába küldött amerikai tudósítók táviratai szerint a tengelycsapatok egyre nagyobb szívósággal és változatlan hősiességgel küzdenek minden talpalatnyi földért. A tengelycsapatok helytállása szilárd marad annak ellenére, hogy az amerikai és angol csapatok egyre nagyobb erővel támadnak. A kemény ellenállást bizonyítja — jegyzik meg az olasz lapok — hogy az angol-amerikai főhadiszállás szökvívője így jellemezte a most folyó harcokat: „A harc véres, kemény és vad”.

Eddig még nem következett be válságos fordulat a finn-amerikai viszonyban

Helsinkiből jelentik: (B. T.) A finn-amerikai kapcsolatban az elmúlt két nap alatt nem következett be válságos fordulat. Az amerikai ügyvivő még Helsinkiben van. Köztudomású, hogy ismét érintkezésbe lépett kormányával, azonban helsinki diplomáciai körök nem tudnak semmit sem arról, kapott-e kormányától új utasítást, vagy sem, mindenestre megállapítható, hogy a nyugtalanságot, amely Finnországban néhány napig uralkodott, ismét bizakodóbb hangulat váltotta fel.

Buenos-Aireből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A mexikói külügyminisztérium közleményt adott ki azokról a megbeszélésekről, amelyek legutóbb folytak Roosevelt és Camacho mexikói elnök között. A közlemény jelenti, hogy újabb megállapodás jött létre az Egyesült Államok és Mexikó közötti mezőgazdasági együttműködésről. Az Egyesült Államok mindenfajta mezőgazdasági gépet szállít Mexikónak, Mexikó viszont az Egyesült Államokba küldi valamennyi nélkülözhető mezőgazdasági munkáját. A külügyminiszter a továbbiakban közölte, hogy jelenleg lehetetlen Mexikóból expedíciós hadtestet küldeni a tengeren túlra. A mexikói csapatoknak sem felszerelése, sem kiképzése nem kielégítő. Mexikó azonban adott időben teljesíteni fogja kötelezettségét.

Olvassa és terjessze a Magyar Lapokat

Német fogságban lévő, magyar honossá vált jugoszláv hadifoglyok hozzátartozóinak figyelmébe!

A Magyar Távírti Iroda jelenti: Illetékes hely szerint mind európpán fordulnak ismételt kérelemmel a hatóságokhoz német hadifogságban lévő, magyar honossá vált jugoszláv hadifoglyok hozzátartozói a hadifogly hazabocsátása érdekében. Az ismételt kérelmezés, akár közvetlenül az érdekelt hozzátartozója, akár ügyvéd végzi, teljesen céltalan. Ezzel az ismételt kérelmezéssel a kérelmező csak a hatóság munkáját szaporítja, mert már az első kérelem alapján a kérés nyilvántartásba vétele és teljesítésének a német katonai parancsnokságon való állandó szorgalmazása megtörténik. Legfeljebb csak olyan kérelem előterjesztése megalapozott, amelyben még hazabocsátani nem kért hadifogly hazabocsátását kéri. Ilyen kérelem levelezőlapon is előterjeszhető a személyi adatok, még pedig a kérelmező neve és lakáscíme, a volt jugoszláv hadifogly neve, rendfokozata, polgári foglalkozása, születésének helye és ideje,

vallása, nemzetisége, magyarországi lakóhelye, fogolytáborának megjelölése és hadifoglyszámának feltüntetésével.

A bejelentést a honvédelmi minisztérium XXI. osztályához, Budapest, V. Juhász Andor utca 9. szám alá kell címezni.

A hadifoglyok kiválogatása, a német katonai parancsnokságoktól a hazabocsátás igénylése és a kiszabadult hazabocsátása már másfél éve folyik. Eddig több, mint 10.000 ember került vissza otthonába. A figyelembevehető hazaszállítási magyar részről minden megtörténik. A hazaszállítások mielőbbi teljes befejezése a cél, erre azonban a hatóságokon kívül álló akadályok miatt rövid idő alatt számítani még nem lehet. Természetesen egyes olyan személyeknek, akiket a németek megbízhatatlannak tartanak, hazaszállítása, nem várható és nem jár eredménnyel a volt hivatalos tiszték és altiszték hazabocsátása sem.

Öt perces időszerű földrajz:

Szicília, a Földközi-tenger szive

Trinacria, a „háromágu”, így nevezték a görögök a szigetet. Ez a sziget, nem pedig Hellas volt a bölcsője és legkedveltebb „kirándulóhelye” az antik istenvilágnak, számos ősi mitosz és hősmonda színhelye. Itt küzdött Zeus Hercules támogatásával a Gigászok, Titán és a Föld fiaival. Leghatalmasabbjuk, a Zeus nyilaiból legyőzött Typhos fűti az Etna óriási tömegű masszája alá bebörtönözve tehetetlen bosszúvágya tüzeivel a nyugtalan tüzhányót. Enna derűs mezővidéke volt Ceres kedvenc tartózkodási helye. Erről a mezőről ragadta el játek közben leányát, Proserpinát, Pluto, az alvilág istene, hogy háromágu szigonyának ütésével megnyitva a földet, magával hurcolja a sötét Tartarusba. Itt üttört rajta Jupiter Vulkanus leányán, a szép Aetna nimfán, akinek temploma híres jöshely és a rómaiak idejében minden esküszegő réme volt. Itt játszódtott le Venusnak is számos kalandja. Pophemos, Neptun fia volt a sziget réme, amíg Odysseus egyetlen szemétől meg nem fosztotta; a sziklák, melyeket a megvakított óriás az agyafurt kalandor után hajított, még most is láthatók a tengerben. — Viasszal összetapasztott szárnyaival Daedalus Sziciliába igyekezett Krétából és Aeneas trójai népét Szicilián keresztül vezette; itt temette el kegyeletet pompával atyját is, az elaggott Anchysest.

Szicília nem hiába került ennek a mondavilágnak középpontjába: a Földközi-tenger szívében majdnem egyforma távolságban három földrésztől — vajjon nem arra predestinálta-e a természet törvénye, hogy irányadó, vagy legalább is jelentős szerepet játszon a történelemben? Volt idő, amikor úgy is látszott, hogy csakugyan

be fogja tölteni ezt a szerepet: sokáig Róma eltartója, később az arabok szerelmese, majd rövid ideig a Hohenstaufok csábitó szíriája — de mégsem lett a „Földközi-tenger Angliája”, hanem történelme legnagyobb részében a „Földközi-tenger Irországa” volt. Talán egy tucatot is kitesz azoknak a népeknek a száma, amelyek megpróbálták végleg gyökeret verni rajta, azonban egymást váltogatták az uralomban és a szigetnek sohasem hagytak időt arra, hogy végre összeszedje magát. Ellentétes kulturák léptek egymás nyomába, összekeveredve vagy megsemmisítve egymást, fapok oltódnak egymásba. Krétai, phokisi, athéni, korinthusi gyarmatosítók harcoltak egymással, vagy a föníciaikkal és karthagoikkal azért a földért, amelyen tulajdonképpen az Elő-Ázsiából elsőnek ideérkezett sikkulok szereztek maguknak elsőséget. Római prefektusok és nagybirtokosok zsákmányolták ki a szigetet, a rómaiak után gótok és vandálok állították fel helyőrségeiket, míg rövid időre a bizánci ágon ismét be nem vonult a görög kultúra. De nemsokára arab hódítók özönlöttek el az országot, majd két évszázad múlva a normannok vetették meg földjén lábukat, míg a német Hohenstaufok át nem vették tőlük az uralmat. Az utolsó Hohenstauf uralkodó kivégzésével a sziget egy időre a francia Anjouk kezére került, de az idegen dinasztia romlottsága az elviselhetetlen adóterheléssel lázadásba kergette a forróvérű népet, amely a szicíliai vecsernyében állított borzalmat történelmi emléket szenvedélyességének. A lázadás hátterében a spanyol Aragónia királya állott és ezzel magyarázzák, hogy Szicília 1282-től 1713-ig a spanyol és Aragon királyság alkotórésze lett. A Habsburg-ház spanyol ágának kihalása után a sziget

Mozik műsora:

APOLLÓ: Styx kapitány leszámol.
BELVÁROSI: Egy asszony visszanéz.
KORONA: Legény a gáton.
CASINO: Népitélet.

birtokának az utolsó Habsburg végrendelete értelmében XIV. Lajos unokájára kellett volna átszállnia, bizonyodalmis intrikák és a nem kevésbé szövevényes örökösödési háború eredményeképpen azonban a Bourbonok vonultak be Palermo fővárosába és hamarosan sikerült magukat még az Anjouknál is győltelbtekké tenniük. A mozgalmas életű sziget történetében először időközben teljesen olaszá vedlett lakosság nemzeti öntudatának felébredése hozott megnyugvást: 1860-ban Trapaninál partaszállt Garibaldi, hogy a lakosság lelkes támogatásával innen göngyölje fel a nápolyi királyság oldalszárnyát.

+

Ezzel Szicília az olasz birodalom alkotórészeként végleg elfoglalta azt a helyet, amelyet tulajdonképpen már a természet is kijelölt számára: a sziget a messzinai szoros lesüljedése előtt összefüggő területet alkotott az olasz félszigettel, sőt Afrikával is összekötetésben állott. Az olasz egység, különösen pedig Mussolini forradalma Sziciliának gazdaságilag is javára vált. Miután az egykor oly gazdag kultúrateremtő szigetet a római nagybirtokosok és helytartók teljesen kiszákmányolták és ge man uralom után a bizánci helytartók betetették pusztító művüket, az aránylag jóindulatú arab uralom alatt bar az idegen hódítók a rendszeres öntözés megszervezésével áldásos munkát fejtettek ki, a teljesen elszegényedett és kietlenné vált ország csak lassan tudott gyarapodni. Am azt emut a harom es fél évszázados arab uralom felépített, a helyüket elfoglaló normannok és utódaik a jobbágyság bevezetésével és a nagybirtok újra való megalapításával ismét semmivé tették. Amikor pedig Amerika felfedezése óta a Földközi-tenger mindinkább kiesett a nemzetközi politika érdeklődési köréből, újabb csapásként bihetetlenül elburjánzó korrupció csapás szakadt a szerencsétlen országra. A megfellebbezhetetlen rablóbanda elől a földművelő nép kénytelen volt a városokban menedéket keresni. Az új fellendülés korszaka a fasiszta erával vette kezdetét, amely nagyvonalú mezőgazdasági és szociális politikájával lehetővé tette, hogy Szicília ma újból tetemes részt vállalhasson az olasz félsziget gabonaszükségletének fedezéséből.

+

A múlt század közepe óta Szicília rendkívül jelentős stratégiai fekvése is mindinkább kezdi hatását éreztetni: az olasz egység megalakítása, mint belpolitikai és a Szezi-csatorna megnyitása, mint közlekedéspolitikai feladat után ennek a fejlődésnek legújabb mozzanata Olaszország földközitengeri hatalmi igényének az aktív politika porondjára való bevetése, mely az Európa és Észak-Afrika hidját ezenkívül pedig a Földközi-tenger keleti és nyugati felének elválasztó ékét alkotó szigetet egy csapásra elsőrangú fontosságú erőterrángjára emelte. (MN)

Rendkívül súlyos veszteségeket szenvedtek az angolszászok a tuniszi hidfő déli és nyugati arcvonalán

Súlyosan megsebesült Nacnair tábornok az amerikai szárazföldi csapatok főparancsnoka

Volhovnál visszavelettek a németek a szovjet rohamcsapatokat

Berlin. (MTI.) A NTL. jelenti: A keleti harctéren április 26-án ismét csak helyi harcok folytak. A német csapatok felderítő és rohamcsapatvállalkozásokat hajtottak végre, amelyek különösen sikeresek voltak a miúsi szakaszon. A Donec középső folyásánál és a volhovi arcvonalon. A bolsevisták néhány helyi előretörést kíséreltek meg a kubáni hidfő keleti szakaszán, de visszaverték őket.

Berlin. (MTI.) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a keleti hadszíntérről: A Volhovnál a szovjet rohamcsapatokat a németek visszavetették. Német vadászok légiharcokban 12 szovjet gépet lőttek le.

Berlin. (MTI.) Német harci és zuhanó harci repülőgépek április 26-án nappal és éjjel bombázták a keleti arcvonal középső szakaszán a bolsevisták számára fontos liwnyi utánpótlási útát. A német repülőgépek lőszer- és hadianyag-raktárakat pusztítottak el. A 27-re virradó éjjel tovább folytatták támadásaikat a német repülőgépek és a még mindig égő üzemanyag-raktárak fényénél jól szemügyre vehették a célpontokat.

183 páncélost vesztek az angolszászok hét nap alatt

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A véderő keddi hadijelentésének kiegészítésül: A tuniszi harci eseményeknek három jellemző vonása van. Először a terep arra kényszeríti az ellenséget, hogy páncélosait azokban a keskeny sziklavölgyekben vesse hárcha, amelyeket az út alkot. Ez magyarázza meg az ellenség súlyos veszteségeit. A második jellemző vonása a német közelharcú repülőgépek és vadászok egyre fokozódó részvétele. A harmadik jellegzetes vonás, hogy a tengelycsapatok minden katonáját az az akarat tölti el, hogy helyét a végsőkig megtartsa.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A tuniszi nyugati arcvonalon, mint már jelentettük 26-án megheiusult az angolok és amerikaiak Nagypénteken megkezdett támadása, amellyel min-

nagypénteken súlyosan megsebesült, amikor az első vonalakban irányította a hadműveletet.

Berlin. (MTI.) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a tuniszi harctérről: Az inváziós csapatoknak a döntés elérésére irányuló törekvései sikertelenek maradtak. Hétfőn nagyobb felderítő előretörésekre szorítottak, de az előterepi harcoknál többet nem bírtak kicsikarni. Az ellenséges csapatok 21 harcokosít és 9 páncélos felderítőkocsit vesztek. A tengelycsapatok délnyugati szárnya erőteljes ellentámadásokat intézett és lerohanta a helyi erőket. A tengely repülői több mint húsz angol és amerikai gépet romboltak szét, kilencet légiharcokban lőttek le.

Tunis. (MTI.) A Stefani jelenti: A tuniszi arcvonal nyugati szakaszán a csata hevesen folyik. Az ellenségnek bár a legelkeseredettebben har-

col nem sikerült semmi említésre méltó sikert elérni. Minden beszivárgási kísérlet erős ellenállásba ütközött. Az ellenség támadásának első két napján már is 80 páncélost veszített. A déli szakaszon a 8. angol hadsereg átesortosítása tovább folyik. A járőrtevékenység mindkét részről nagyon élénk.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti. A keddi hadijelentés kiegészítésül közlik: Az 1067-es számú közleményben említett ellenséges légitámadások áldozatainak száma a következő: Grossetóban 74 halott, 177 sebesült. Traniban 10 halott, 12 sebesült. Augustában, Sant Antocoban és Bari-ban 10 halott és 16 sebesült. Az 1066. számú hadijelentés szerint Cagliari környéke ellen intézett légitámadás áldozatainak száma 18 sebesült.

Német és olasz vélemény a lengyel és szovjet viszályról

Csak ürügy volt a lengyel ügy a tengely elleni háborúra

Berlin. (MTI.) Illetékes német helyen közlik tájékoztatásul: A Szovjetunió és a londoni lengyel emigráns kormány közötti kapcsolatok megszakításáról a Wilhelm-strasse szószólója hivatalos megállapítást tett, amely a többi között ezeket mondja: Arra a kérdésre, hogy Stalin miért tette ezt, a német válasz így hangzik:

1. Stalin az ugynevezett moszkvai lengyel nagykövettel egy terhes kérdést akar eltávolítani, aki nemcsak a katyni holttestek után kérdezősködhözhet, hanem további másfélmillió elhurcolt és sebesült lengyel után is. A német véderő fogságába esett lengyel hadifoglyok számszerint mintegy 694.000-en valamennyien életben vannak. Kérdezzék Stalint, hol van az a másfélmillió lengyel katonai és polgári személy, akik bolsevista kézbe kerültek.

2. Stalin ki akarja magát vonni a szovjet nyugati határterületi kérdéseinek további megvitatása alól! Ezzel egyttal az angolokkal és amerikaiakkal szemben is el akarja vágni a keleti kérdésekről szóló mindenféle probléma megbeszélését.

3. Molotov jegyzékének az a része, amely szerint Németország és Sikorszky közös tervet követselt abból a célból, hogy a szovjet büncselekményét kihasználják, annyira hibás, hogy azzal tovább foglalkozni nem érdemes. Az ugynevezett lengyel emigráns kormányt azért akarja eltávolítani Moszkva, mert nyilvánvalóan Lengyelországban is a bolsevista rendszert akarja megvalósítani. Most Angliának és Amerikának eddigi kedvencüket szemrebbenés nélkül cserben kell hagyni a szovjet-

miatt. Sok európai országnak és népeknek és némely semlegesnek is szem előtt kell tartani ezt a példát, hogy részemljenek arra, egyedül Németország és szövetségesei menthetik meg Európa országait attól a sorstól, amelyet a bolsevisták ajándékoztak a lengyel népeknek.

Róma. (MTI.) Az olasz sajtó vezető helyen ismerteti a szovjet és a londoni lengyel kormány közötti diplomáciai kapcsolatok megszakítását. A lapok a diplomáciai történetben példátlanul mondják azt, hogy két szövetséges ország között megszűnjön a diplomáciai kapcsolat. —

Eden közbelép

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az United Press jelentése szerint a szovjet kormány Anglia és Amerika megkérdése nélkül szakította meg kapcsolatait a lengyel emigránsokkal.

Buenosaires. (MTI.) A Stefani jelenti: A délamerikai államok fővárosaiban mély benyomást keltett a szovjet-lengyel diplomáciai kapcsolatok megszakítása. Észak-Amerikában is nagy zavart váltott ki a Kreml határozata.

Helsinkiből jelentik: (MTI) Az amerikai követség elutazása után az amerikai ügyvivő Helsinkiben maradt. Illetékes helyen hangoztatják, hogy semmi ok sincs másképp látni a helyzetet, mint pár nappal ezelőtt, már azért sem, mert közben semmi említésre méltó esemény nem történt.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Brit hivatalos helyről közlik: A brit kormány, tekintet-

Zsindely Ferencet kihallgatáson fogadta a bolgár király

Szófiából jelentik: (MTI) Boris bolgár király kedden magánkihallgatáson fogadta Zsindely Ferenc magyar kereskedelmi és közlekedésügyi minisztert.

Szófiából jelentik: (MTI) A Bulgáriában tartózkodó Zsindely Ferenc kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter a hétfői napot Plovdivban töltötte. A nemzetközi vásárt Zahariov miniszter nyitotta meg. Rámutatott arra, hogy a bolgár mezőgazdaságnak az utóbbi évtizedekben tapasztalt nagy fejlődése után az ipar- és kereskedelmi fejlődése is jelentős eredményt mutat fel. A mostani vásáron Bulgária bebizonyította, hogy a háborús időkben is képes a gazdasági élet minden ágában alkotni. A magyar pavillonba 12 óra után értek el, ahol a bulgáriai kivitel szempontjából szembejehető cikkek voltak kiállítva. A kiállítás megtekintése után Zsindely miniszter, Zahariev és Putrov bolgár miniszterek és Jungerth-Arnóthy szófiái magyar követ kíséretében a bocs-kovi kolostorba ment, majd onnan Plovdivon keresztül Szófiába tért vissza. A bolgár lapok részletesen beszámolnak a magyar miniszter érkezéséről és a plovdivi vásár megnyitásáról és a részvételéről.

Gayda a Giornale d'Italiában azt írja, ez az első nyílt összetűzés a szövetségesek között. Most már a lengyelek is láthatják, hogy az ő nemzeti ügyük ürügy volt a tengely elleni háború megindítására. Amikor a szovjet csapatok megindultak Lengyelország felé, az angolok és amerikaiak elhallgattak. Ugyancsak nem emelték fel szavukat akkor sem, amikor a szovjet megkezdte a lengyel néppusztítását. Az európai népek sokat okulhatnak ebből az esethől. Csak a tengely tudja az európai népeknek a szabad fejlődéshez és együttműködéshez való jogot biztosítani.

tel a szovjet-lengyel kapcsolatok újabb fejlődésére, tárgyalást kezdett az amerikai kormánnyal.

Bernből jelentik: (B. T.) Eden külügyminiszter haladéktalanul közbelépett a szovjet-lengyel kormányoknál, hogy a támadt viszályt elsimítsa.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A katyni erdőben végzett ásatások során április 23-ig 500 holttestet hantoltak ki és állapították meg azoknak személyazonosságát. A kihantoltakat azután más sírba temették el.

Bukarestből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A tatorkai tömegsír feltárásával kapcsolatban Odessza lakossága egyre újabb bejelentéseket tesz. A közlések szerint 1941 október elején mintegy 6000 román, bolgár és ukrán fogoly volt az odesszai börtönökben. Ezeket a foglyokat a román megszállás előtt két nappal gyilkolták le.

Gyermekek

önként kéri a hashajtót, ha egyszer Darmolt kaptak. A Darmol ize kitűnő és fájdalom nélkül hat. Ezért szereti a gyermek.

DARMOL

den áron döntést akartak elérni. A légiőerő ebbe a harcban is hatáson beavatkozott és ellenséges páncélgyülekezéseket szórt szét. A tuniszi hidfő déli és nyugati arcvonalán az angolszászok kétnapos küzdelemben rendkívül súlyos veszteségeket szenvedtek. 183 páncélost semmisített meg, ami három ellenséges páncélos hadosztály páncélos erejének elvesztését jelenti.

Washington. (Bud. Tud.) Nacnair tábornok, az amerikai szárazföldi csapatok főparancsnoka Tuniszban

TURISTAÉLET — EGYLETI ÉLET

Egyik lapársunk ininapi számában kérdőre vonta a nagyváradi turista egyesületet, hogy mit is cselekedett közel hároméves fennállása óta. A nyílt kérdésre Papp Lajos, az idegenforgalmi hivatal vezetője és az egyesület titkára válaszol, aki mindkét minőségében hivatott lenne arra, hogy erőiesen tevékenykedjék a nagyváradi turistaélet fejlesztése körül. Tagadja, hogy a turista egyesület nem végzett volna érdemleges munkát, s felsorolja az addigi megvalósításokat. Élesd község szegény gyermekei részére karácsonyt állítottak; Várad környékén és a megyében 50 kilométernyi utjelzést készítettek; kis menedékházat rendeztek be Várad közelében; Solyomkővár romjait gyönyörű emléktáblával jelölték meg, több vezetőképző és tényképző tanfolyamot rendeztek; jólsikerült bált és táncos délutánokat is rendeztek, nemkülönben teherautós kirándulásokat, amíg lehetett, majd vonaton is és több kerékpáros turát is. És mindjárt hozzát teszi Papp Lajos, hogy az egyesület elvesztette helyiségét s így az egyesületi élet megbénult.

A magunk részéről: nem látjuk be, hogy az egyesületi helyiség elvesztése mért vonja maga után a turista egyesület tevékenységének megbénulását. Ismerjük erre vonatkozólag Papp

Lajos felfogását: külön kell választani az egyesületi életet a turistáskodástól... Hát ez az, amit aztán éppen soggel nem értünk. A turista-egyesületi élete csak maga a turistáskodás lehet. S ehhez akkora egyesületi helyiséget adott a jó Isten, amivel egyetlen gillegylet sem rendelkezhetik. Természetesen ebben a helyiségben eltörpülnek a természet csodái mellett az elnökök, alelnökök, ügyvezető elnökök, titkárok — sőt még, Uram bocsá, a díszelnökök is. És szükségtelenné válik az adminisztráció, a kartoték, az akta éppenugy, mint ahogy megszűnik egyéb egyesületi tevékenységek, például bál- és tearendezések tulértékelése.

Igen; a turista egyesület célja csak a turista-szellem ápolása s a már meglévő turista-igények kielégítése lehet. És ilyen irányú tevékenységről — talán az utjelzések kivételével — alig-alig tud beszámolni Papp Lajos, aki egyébként az egyesület működésének ismeretében elmulasztotta többek között pontosan megjelölni, hogy hány „vezetett kirándulást” rendeztek az elmúlt közel három esztendő alatt. Mert, ugyebár mégis csak ez volna a lényeg? Igaz: teherautókra ma nem lehet ültetni a kirándulókat, s a vasuti összekötés sem éppen kedvező a hegyvidék felé. De más váro-

Fehér-boy

Rimanóczy-utca 10. szám
Telefon: 21-80

sokban ez nem szereli le a természet kedvelőiről a hátizsákot és a szögcsakancsot, s nem szünetelteti a turistaegyesületek működését. Leküzdik azt a valóban nagy nehézséget is, hogy ma bajos alog utraivalóval telerakni a tarisznyát s vigan csoportosulnak a tradicionális gyülekező helyeken, hogy vonaton vagy gyalog utarakeljenek és turista-örömeiknek hódoljanak a hétvég szabad óráiban.

Abban igaza lehet Papp Lajosnak, hogy mindezt intim baráti körben is meg lehet csinálni, de akkor minden ellenérv figyelembevételével is telmerül a kérdés, hogy mire való a turista egyesület? Hogy átmentse jobb időkre az egyesület vagyonszállagát? Hát ez semmi esetre sem lehet kielégítő célkitűzés. Nem lehet főleg Nagyváradon, ahol még elenyésző számban vannak turistáskodó baráti körök, ahol megcsodálják az utcán a hátizsákos embert, s ahol éppen ezért a turista szellem fejlesztése magasabb szempontokból nézve is komolyabb és sokkal sürgetőbb szükségesség, mint máshol. (j. b.)

Mindent elintéz fillérekért

Gyors, pontos, megbízható!

Tudja-e Ön...

...hogy a különben oly érzékeny szem, melyet egy porszem is elviselhetetlenül ingerelni tud, miért tudja a hideget jobban elviselni, mint az orr, fül vagy arc? A sokáig figyelmen kívül maradt jelenségek az a magyarázata, hogy a szemet a természet állandóan működésben lévő automatikus fűtőberendezéssel látta el. A szem fűtésére az üvegtestet behálózó erecskék szolgálnak, melyeknek nyitvatartásáról a meleg könnyvíz gondoskodik. A könnyvíznek ugyanaz a hőmérséklete, mint a testnek, vagyis 36 és 37 fok között ingadozik. Hidegben a könnykiválasztó mirigyek önműködőleg fokozzák működésüket, úgyhogy a szem csak minusz 35 fokos hőmérséklet alatt szorul melegítő szemüvegre.

...hogy a szemnek sötétséghez való alkalmazkodóképessége fajok szerint változik? A déli fajok szemét hetszer gyorsabban alkalmazkodik a sötétséghez, mint az északi fajoké. Érdekes, hogy erre a jelenségre az állatvilágban is sikerült bizonyítékot találni. Jaensdh professzor, a marburgi egyetem kísérleti lélektan tanára, nemrég megállapította, hogy míg egy meglehetősen sötét helyiségben a déli fajú kísérleti tyúk 65 másodperc alatt ismerik fel az elsőt gabonaszemet, az északi fajú tyúkoknak 500 másodperc volt ehhez szükségük.

...hogy a vonuló vándormadarak tájékozódó képessége független a látási viszonyoktól? Míg régebben az a vélemény uralkodott, hogy az éjjel vándorló madarak a kivilágított városok fénye után igazodnak, a most egész Európában bevezetett sötétségben is ugyanazt az utat választották, mint régebben. Ezzel kapcsolatban azt is megfigyelték, hogy az elsötétített városok fölött elvonuló vándormadarak, például a vadludak, régebben szokásos lármázásukkal teljesen felhagytak. A madarakat tehát nyilvánvalólag a természetellenes fények ingerelték hangadásra. Aból, hogy a vándormadarak nem szemükkel tájékozódnak, az következik, hogy külön, egyelőre még kikutatlan irányérzőkük van. hogy egy zürichi orvos megállapítása szerint az étkezésnek fölt étellel való kezdése esetén a vérizgatása következtében fehér vértestecskéik számában erős gyarapodás áll be, míg a vérizgatása elmarad, ha az étkezést nyers gyümölcsökkel vagy fűszerekkel kezdjük? Kollath doktor rostochki egyetemi tanárnak azt is sikerült kimutatnia, hogy a nyers növényi élelmiszerek ezenkívül a vitaminnak és élesztőnek a bélben való időelötti elpusztulását is megakadályozzák, és ezzel az egész emésztésre jótékony hatást gyakorolnak. Ezek szerint sokkal észszerűbb lenne, ha étrendünkbe a gyümölcsöt az étkezés végéről az étkezés elejére helyeznénk át.

Portugália semlegessége előfeltételekhez van kötve

Salazar beszéde kormányrajutásának tizenötödik évfordulóján

Lisszabon. (MTI.) A Német TI jelenté: Salazar miniszterelnök kormányrajutásának 15-ik évfordulója alkalmából rádióbeszédet intézett a portugál néphez. A többi között ezeket jelentette ke:

Portugália semlegessége bizonyos előfeltételekhez van kötve, minthogy fölötté áll a nemzet hite és az ország érdeke. Nem szabad megfelekedni az Angliával való szövetségről sem, amely mellett Portugália borus és nehéz időkben ismét állást foglal. Portugália helyzete kényes, mert az országnak nincsenek minden táborban barátai és ezenkívül olyan nemzetek is keveredtek a háborúba, melyekhez Portugáliát a politikai barátság szoros kötelekei és mélyen érzett

rokonszenv fűzi, mint Anglia és Brazília. Tény azonban az, hogy Portugália semlegességét fenntartottuk minden nehézség ellenére, melyet le kellett küzdeni. Az országnak értékes külpolitikai segítséget nyújtott Spanyolországgal való barátsága. Portugália és Spanyolország semlegessége az Ibériai félszigeten a béke területét mentette meg.

Ha Portugália távol is áll a viszálytól, semmiképpen sem érdektelen annak kimenetelében. Azok az országok amelyek nem harcolnak, bizonyos mértékben szintén háboruban állanak. Új rendet várnak, amely a háboru kimenetelétől függ és amelyben Portugália is érdekelve van. A háboru után minden építő munkának

két alapelvől kell kiindulni, a rendből és a nemzetközi együttműködésből.

A miniszterelnök ezután a kommunizmus romboló befolyásáról szólt. A kommunizmus minden időnek legnagyobb emberi problémája, vagyis az emberiség, valamint az egyéni és társadalmi élet szempontjából alapvető jelentőségű probléma és ennek megfelelően a nyugati vagy keresztény civilizáció elleni komoly veszélyeztetés. Ahol az állam és a gép megszokottá teszi az embert, ott nincs meg többé az emberi szabadság.

Beszéde végén a miniszterelnök komoly figyelmeztetéssel fordult a portugál néphez. A portugálok elkenyézett emberek, akiket nem készítettek elő kellőképpen azokra az áldozatokra, amelyeket a háború követel. Érthető, hogy nem vagyonszámú emberek elégedetlenkednek, ha a sürgősen szükséges dolgokat nem kapják meg. Nem járja azonban, ha olyanok, akik a legsürgősebb dolgokban nem szenvednek hiányt, állandóan panaszkodnak és támadják a kormányt. A világon uralkodó nyomorral összehasonlítva ez a magatartás némiképpen sem áll összhangban a szerepesség és a részvét követelményével. Míg a hadsereg helyén áll, addig a nemzetnek is kötelessége, hogy egységet és erőt mutasson. Egyesek azon vannak, hogy a nemzet egységét aláássák. Közülük egyesek olyan reményekkel álltatják magukat, melyeket sohasem lehet megvalósítani, mások azzal akarják magukat menteni, hogy nem értenek egyet a kormány politikájával. Portugáliát más időben is fenyegették már nagy európai háborúk. Most azonban nem lehet a kormányt azzal vádolni, hogy kötelességét nem teljesíti.

Kéthetes ingyenes nyaralás az OTI biztosítottak részére

Az Országos Társadalombiztosító Intézet ez évben is megrendezi a fiatalok biztosítottak körében nagyközkezdveltségnek örvendő ingyenes nyaralást.

Az ingyenes üdültetésben résztvehetnek az öregségi biztosításra kötelezett fiatalok 14—18 éves fiú- és leánybiztosítottak, a magánalkalmazotti munkavállalók csoportjába tartozók (Mabiboz, kereskedőtanuló) kivételével. A gyógyüdültetés időtartama egyébként két hét (14 nap), amely megegyezik a 30.000—1936. Ip. M. számú rendeletében a tanoncok részére biztosított fizetés szabadság időtartamával. Az üdültetés 8 csoportban lesz megtartva, az első csoport már május 24-én indul, a

további csoportok minden 14 nap eltelté után indulnak.

Az egyes csoportok időbeosztására, valamint az üdültetés helyére a következő számunkban viaszatérünk. Értesülésünk szerint az elmúlt évben 300 nagyváradi fiatalok biztosított részéül eme áldásos üdültetésben.

Az üdültetésre való jelentkezés a nagyváradi O. T. I. Kerületi Pénztár által ingyenesen kiszolgáltató jelentkezési lappal történik.

Az ingyenes üdültetésre vonatkozó minden felvilágosítást és a szükséges jelentkezési lapot a Kerületi Pénztár I. emelet 5. sz. szobájában a hivatalos órák alatt díjtalanul kapják meg az érdeklődők.

Nincsen párjuk a velencei cigánytelep lakóinak

Dolgoznak szorgalmasan. Egy sincs becsukva a telepi romák közül.
Látogatás a Cinka Panna-soron

Nagyvárad, ápr. 28. A velencei villamosra most is sokan várakoznak, mint rendszeresen. Végre befut a „C” kocsi s mosolygós arcú kalauzno osztogetja a jegyeket. Mindenkihez figyelmes és szorgalmas, de arra a kérdésre, hogy merre van a Cigánytelep, vállat von. Ezt a helyet nem kérdezik az utasok, azt hiheti joggal, hogy csak tréfálkozunk. De a kocsi ablakán is feltűnik pár füstös-képű. Kezükben, vagy hátukon színes batyu. Hazafelé igyekeznek — úgy látszik — a piacra. Leszállunk és ezek nyomába szegődünk. A velencei állomás háttérében fel is tűnik rövidesen néhány fehér ház. Kétség alig férhet hozzá: ez a Cigánytelep. Hanem azért nagyobb biztonság okáért megkérdezzük „Kálmán hácsit”, a ligeti kis vendéglő ismert öreg primását, aki életéjével pióca és gilisztákat keresgél. Ő azután készségesen utbaigazít. S ahogy jobbra fordulunk, már itt is van a Cinka Panna utca. Féktelen cigánygyerekek kergetőznek előttünk. Aki a sor élén inál, nem oszupán a gyorsaságban, de ruhátlanágban is legelő a purdék között.

A házikók egyébként megőrizték a vándornép ősi lakhelyének külsőségeit: ma is kiceit éatörserű minden viékö. Közöttük a kerítések oldalain színes rongyok száradnak, mint a régi olasz városrészek elkátorainak háztól-házig kifeszített kötelein. Az egyik „ház” törött ablaka mögött idős cigány mereng hangolva a hegedűt. Hegedű cincogása hangzik különben a legtöbb házból: a férfiak hegedülnek, az aszonyok meg a sarki boltokban fecsegnek a hegedű hangjánál is dallamosabb nyelvükön. Egy vén asszony morogva megy el mellettünk: a piacra panaszkodik.

„Nyáron vályogot vetek...”

Mikor a vajdát keressük, néhány cigány azt állítja, hogy nincs otthon, de eközben két vajda is jelentkezik. Lakatos Károly és Horváth Antal: állítólag „kisvajdák” mindakettlen. Horváth Antal vállalja, hogy „informál” a cigánytelep és lakói sorsa felől.

A férfiak mind dolgoznak, ki a Sztarovezky-utcai iskolánál, ki a tűzoltóaktanya építésénél, egy sincs, aki napot lopna közöttünk. (Horváth Antal is valami effélével foglalkozott, egy ház romjai közül bukant elő ugyanis. Az ázó még itt is a kezében van.)

Aztán mások kiskoromákban hegedülnek, ahol befogadják őket — folytatja leckeszerűen. — mert „nagy cigány” egy sem akad közöttük...

Kinek van legtöbb gyereke az itt lakó családok között? Horváth Antal soká hallgat, látszik, hogy jól megfontolja, feleljen-e a kérdésre s ha válaszol, hát mit mondjon: láthatóan gyanakszik, hogy mit akarunk ezzel? Nem is meri elárulni a legnépesebb család nevét, csak annyit mond, hogy az ötös házban tizennégyen húzódnak meg s a gyerekek apja, snyaja él.

„Diszkrét” közléseiből most már valahogy kihámozhatjuk, hogy tizenkét gyerekek kell lennie. Aztán meggondolja magát s megerősít elképzelésünkben:

Tizenkét gyerek a legtöbb — vágya ki a vicevajda s talán többet is mondana, de egy indulatos férfi torkára fojtja a szót.

Csak a vajda nyilatkozhatik a közösség nevében

— Ne írjanak fel egy sort sem abból, amiket ez beszél, — kiabálja dühvel felénk.

— Hát nem igaz, amiket mond? — tennék el a ceruzát.

— Szórol-szóra!

— Nahát akkor...?

— Várják meg a vajdát, mert ennek — lenézön Horváth felé bökö — nem szabad a vajda helyett beszélnie. Meg aztán a vajda hátha egészen mást mond. Különbön igazolják magukat. — förmed ránk, majd hozzáfűzi enyhítően: „Már ne haragudjanak”.

Nincs mit tenni: igazoljuk hát magunkat: parancs, parancs! A papírok kéznél vannak, csak a kibetűzése megy kicsit körülményesen. A papír köré ve-

rődnek négyen-öten s valahogy csak kibetűzik: „Országos Sajtó Kamara” — s visszaadják.

— Rendben van!

A bosszus férfi el is tűnik, de csakhamar visszajön. Kabátot vett a sajtókamarai igazolvány tiszteletére és keményen reánk szól:

— Most írhatják, amit mondok. — És elmondja szórol-szóra, amit néhány perccel előbb a leintett alvajdától hallottunk. Azért még egy utat is mond. Húsvét másodnapján volt a bevonulók búcsúztatója. A telep végénél fakerezt áll, alatta ment végbe a nagy ünnepség.

Megérkezik a fővajda is

Elköszönünk s átvágnánk egy széles mezőn, de éktelen kiabálás állít meg. Kiderül, hogy megérkezett a fővajda és utánunk iramodott, sőt utól is ért:

— Idős Lakatos Antal fővajda, — üti öseze a bakancsát — tiszteletünkre!

Tőle aztán megtudunk még egyet-mást: A telepen több, mint 700 cigány lakik s jelenleg 87 házból áll a Cinka Panna-sor.

Tizenhete ház kicsit most megromlódott a tavaszi esőzéssel, de majd szépen kijavítjuk. — ígéri az öreg vajda. — Építünk új házakat is, mert

110-nek kell lennie az itteni telepen.

— Különbön írják meg még azt is, — folytatja, — hogy nincsen párja az én embereimnek: egy sincs becsukva közülük. Erre már én ügyelek. Ha egy idegen jön köztünk, azonnal igazoltatom s átviszem a csendőrhözre. S ott a szemem minden házon, ahol valami gyanus van. Csak az a baj, hogy kevés a 10 pengő! Ennyit kapok a várostól s ezért aztán futkoshatok éjjel is. Mert nekem kell mindig mindenben eljárom. Nehéz dolog nagyon a vajda dolga.

— El is hiszük, de itt van a két al-

Kiemelkedő eseménye a fővárosnak a haditudósítók kiállítása

Szemléltetően mutatják be a háború krónikáinak fontos munkáját

Budapest, április 28. Május 2-án nyílik meg a Pesti Vigadó valamennyi termében az ideai tavaszi egyetlen országos kiállítás: a Haditudósító Kiállítás. Honvéd haditudósítók rendezik, de nem azért, hogy magukról beszéljenek, hanem hogy a harcoló honvédet, a keleti harctéren küzdő magyar csapatok emberföltötti teljesítményeit mutassák be fényképben, filmen, lemezrevágott helyszíni rádióközvetítésekben, harctéri újságtudósításokban, helyszínen rajzolt művészi rajzokban és festményekben.

A korszerű háború a maga komor valóságában jelenik meg a szemlélő előtt a kiállításra összegyűjtött dokumentumokban. Aki az izgalmas harctéri filmjeleneteket és fényképeket, az ágyutizben készült kéziratoskat megnézi, a lemezrevágott helyszíni rádióriportokat meghallgatja, az hiteles képet nyer a magyar honvéd téli hadjáratáról.

Ötvenezer felvétel közül a legjobbak

A Haditudósító kiállítás voltaképp több egyidejű párhuzamos kiállítás együttese. A leghatalmasabb terem hadifényképeket mutat be. Ötvenezer felvétel közül a legjobbak, legmegkapóbbak kerülnek kiállításra. A fényképgyűjtemény magában is országos attrakció lene: benne van mindaz, amit a haditudósító fényképezés a szovjet-orosz arcvonalon és a szovjet-orosz területen a fényképező gép tárgyilagos lencséjén keresztül látott. Csak eredeti fényképek van-

nak itt, olyanok, amiket a fotoriporter sokszor élete kockázatásával örökített meg. E felvételek érdekességét fokozza a mult világháború képeinek párhuzamos bemutatása. A kiállítás további különlegességei a színes fényképek, melyek a magyar fotóművészet új nagy mestereinek remekbekerült alkotásai. Minden néző emlékezetébe örökre bevésődik annak az átlótt fényképezőgépnak a képe, amely a haláltól mentette meg a haditudósítót. Az átlótt eredeti Leica-gép s a sebesül haditudósító fényképe a kiállítás legérdekesebb darabjai közé tartozik.

Állandó mozgóképvétetés

A kiállítás lelegevenebb része a mozgóképvétetés. A háború legmegrázóbb jelenetei a maguk sodró realitásával peregnék le itt reggeltől estig a nézők szeme előtt. Olyan filmeket vetítenek, amelyeket máshol nem láthatunk. A filmek egyrésze orosz zsákmány-film. A régebbi magyar katonai filmek legszebb erekléit is lepergetik, így a mult világháborúban a Przemysl visszafoglalásáról készült eredeti filmriport és Kormányzó urunknak közel negyed évszázaddal ezelőtt a magyar fővárosba való bevonulását megörökítő filmet. A pergetés szünetében színes harctéri, illetve orosz tárgyú fényképfelvételeket vetítenek.

Ónálló tárlatnak is beillenék a kiállítás koronája: a festő- és ezobrasművész haditudósítók kiállítása. Hasonlóan nagy érdeklődésre szá-

vajda, — vigasztalánk idős Lakatos Antalt, de erre még jobban elkecsereedik: — Horváth Antal nem vajda, csak Lakatos Károly az még kivülem. (Ugy látszik, hogy a telepen „dinasztikus” viszálykodás ütött ki.)

Községházát szerctnének a romák

Végül megtudjuk még azt is, hogy az öreg vajda, aki már több, mint 15 éve intézi a Cinka Panna-utcai cigánytelep lakóinak ügyeit, most nagyszabású tervet készít beadni a városhoz. Beadványában azt kéri, hogy a telepen amolyan községháza felélt létesítsenek.

— Azt szerctném, — magyarázza, — hogy a „gyanus” cigányokat reggelig ott őriztessem. Ezzel megszabadulnék attól, hogy éjjel is fel kelljen vinni őket a kapitányságra. Ezenkívül lenne ebben a házban egy hivatalos szoba is. Itt hallgathatná ki a csendőrség azokat, akiknek a dolgaira kíváncsi. Jobb lenne így, mint ahogy van, hogy valamelyik házban rendezik a kihallgatást, ahol az aszonyok és gyerekek zavarják a hivatalos „műveletet.”

— Aztán megírhatják azt, — mondja végül, — hogy van még itthon embérem, ha ezükses munkára, vagy akármire adhatok!

Ezt már menőben kiáltja s rövidesen eltűnik a füstös apró házak között.

Viszanézünk a telepre. Asszonyok jönnek, mennek, férfit viszont alig látni tétlenül. Csak egy legény évődik egy feltűnő szép cigányleánnyal. Hiába, a Cinka Panna telepen is tavasz van!

Horváth Imre.

míthat a tulajdonképpeni haditudósítás műhelyitkainak bemutatása. A haditudósító osztály hangvágó részlege szemléltető módon a nagyközönség előtt készült lemezre hangfelvételeket. Hozzártatózójának innen bárki küldhet üzenetet a frontra. A hanglemezre vett üzeneteket a budapesti nagydó 24 óra leforgása alatt közvetíti a harctérre. A haditudósító újságírók emellett bemutatják a magyar haditudósítás nagy multjának kiemelkedő dokumentumait.

A haditudósító kiállítással kapcsolatosan a Magyar Művelődés Házában május 3-án a haditudósítók rendezésében Honvéd-est lesz, melynek hangverseny-műsórán a magyar énekes és előadó művészek legkiválóbbjai mellett egy-egy világhírű német, olasz, bolgár és finn művész is föllép.

A haditudósító kiállítás gazdag és sokágu anyagával az ország leggrandiózusabb tavaszi látványossága lesz. Látogatottságát bizonyára fokozni fogja a bélyeggyűjtők külön esemegéje, a kiállítás ideje alatt május 2-től május 12-ig ugyanis a kiállítás épületében levő postahivatal külön kiállítási ünnepi postabélyegzőt használ.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

Sulyos szerencsétlenség a lovasversenyek harmadik napján

Nagyvárad, ápr. 28. A lovasversenyek harmadik napja is az előző napok nagy érdeklődésének jegyében zajlott le. A versenyszámokban a résztvevő lovasok kitűnően szerepeltek s a közönségnek valóban élvezetes látványban volt része. Kár, hogy a kitűnően megrendezett és nagy sikerrel lezajló versenynek sajnálatos epizódjaként az egyik urlovasnő, gróf Montecuccoli Margitot versenylovaglás közben szerencsétlenség érte. Az egyébként kitűnő urlovasnő az egyik akadály átugratása közben olyan szerencsétlenül esett, hogy nagyobb fokú belső vérzés állott elő nála. Miután nagyobb fokú rosszullétről panaszkodott, még kedden délután beszállították a bihar-megyei kórházba, ahol műtétet hajtottak rajta végre és vérátömlesztéssel segítettek rajta. Az azonnali beavatkozással sikerült minden komolyabb komplikációt megakadályozni.

MAGYAR HŐSÖK

Szalai Sándor szakaszvezető

A Kolybelka mellett végrehajtott vállalkozásban tüntette ki magát halál-megvető bátorságával és fáradhatatlan tetterejével Szalai Sándor szakaszvezető.

1942. december 13-án egy válogatott katonákból álló honvédkötelék hajtott végre felderítő és rombolóvállalkozást az ellenséges kísérőrendszer ellen. Szalai Sándor a vállalkozásban mint rohamjárőr-parancsnok vett részt. Az ellenséges védővezet megközelítése után halál-megvető bátorsággal vetette rá magát járőre élén az erődvonal földerődre. Rajával négy erődöt robbantott fel és több foglyot ejtett. Eközben maga is megsebesült, de hallani sem akart arról, hogy kivonják a harcból, hanem bátran és vitézül küzdött tovább egészen a vállalkozás befejezéséig, amivel minden időkre emlékeztető példát adott alárendeltjeinek. Megállapítható, hogy Szalai szakaszvezető hősiessége és nemes példamutatása jelentősen hozzájárult a vállalkozás sikeréhez.

A városháza közgyűlési nagytermében tartják a legközelebbi jogászegyleti előadást

Dr. Nagy Dezső pénzügyigazgató a szociális adópolitikáról beszél.

A Magyar Jogászegylet nagyváradai csoportjának legközelebbi előadását dr. szotyori Nagy Dezső miniszteri tanácsos, nagyváradai pénzügyigazgató május elsején, szombaton fél 6 órakor tartja: „Magyar szociális adópolitika” címmel.

Az előadást a városháza közgyűlési termében tartják meg, mert az itélőtábla dísztermét az április 28-án megnyíló igazságügyi segédhivatali tisztviselői tanfolyam előadásai általánosan igénybe veszik.

Dr. Nagy Dezső pénzügyi jogunk kiváló szakértője és mostani előadásában az adójog újabb fejlődési irányvonalait szándékozik Nagyvárad jogászközönsége előtt ismertetni. Előadását a város közönsége nagy érdeklődéssel várja.

A rendező jogászegylet érdeklődőket szívesen lát a hallgatóság sorában.

Árdrágítók és közokirathamisítók a törvényszék előtt

Nagyvárad, ápr. 28. Néhánynapos húsvéti szünet után ma kezdte meg ismét munkáját a nagyváradai törvényszék.

Az uzorabíróság ezúttal is több árdrágító felett ítélt meg. Ifj. Szappanos Lajos és felesége, kieszántói lakosokat, akik a tejért literenként 40 fillér hatóságilag megállapított ár helyett 70 fillért kértek és végül 60 fillért fogadtak el, 6-6 heti fogházra ítélték. Az ítélet Szappanos Lajossal szemben jogerős. Felesége semmiségi panasszal élt. Salánki Istvánné szalárdi asszonyt, aki 3 kilogrammot kitevő két tyúkért 12 pengő helyett 15 pengőt követelt és fogadott el, 200 pengő pénzbüntetésre, özv. Lenti Jánosnét, aki egy 3.80 kgr. súlyú libáért 18.62 pengő helyett 20 pengőt követelt és fogadott el, jogerősen 200 pengő pénzbüntetésre ítélték az uzorabíróság.

Dr. Vitéz Biró Barna büntető tanácsa közokirathamisítás büntetése miatt Bálint Lajos napszámost és

Rózsa Imre biharugrai földművest. Bálint Lajos azzal követte el a vádbeli cselekményt, hogy egy keeskeré szülő marhalevelben a vevő nevét, mely ott tévedésből Szalay Jánosként szerepelt, kihúzta és helyébe írta Krucsó Istvánnak, a tényleges vevőnek a nevét. Rózsa Imre pedig, aki Nagyszalontán akart malacokat eladni, de a marhalevet a községházán Komádiba irányították, a neki meg nem felelő községnevet kihúzta s helyébe írta azt, ahova malacait hajtani akarta. Dr. Hosszú Gyula és dr. Mucsi Imre védők az enyhítő körülményekre való tekintettel enyhe büntetést és annak is a felfüggesztését kérték. A bíróság bűnösnek mondta ki a vádlottakat közokirathamisítás büntetése helyett annak vétségében és ezért egy-egy hónapi fogházra ítélte őket, de a büntetés végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztette. Ugy a kir. ügyész, mint az elítéltek megnyugodtak az ítéletben s így az jogerős.

Csak kivételes esetekben engedélyezik a sebesült honvédek megvendégelését

Pénz vagy természetbeni adománnyal segítsünk a jövőben

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A honvéd- és vöröskereszt-kórházakban a sebesült honvédek ellátása, mint ismeretes, a jelenlegi viszonyok között is kitűnő. Az állam mindent elkövet, hogy sebesültjeink ne szenvedjenek hiányt semmiben. Ehhez a gondoskodáshoz csatlakozik a közönség is, mely a sebesült honvédek megvendégelésével szeretné leróni háláját a parányi részét hazánk hősi fiaival szemben. Közönségünk cselekedetét kétségtelenül a szeretet és jószándék sugallja. A mai nehéz időben azonban a jót össze kell egyeztetni a hasznossal. A kórházakban élelemmel bőségesen ellátott sebesült honvédeink külön megvendégelése tehát felesleges, sőt bizonyos szempontból káros. A sebesült honvédek

legfőbb vágya ugyanis, hogy minél előbb gyógyultan hagyhassák el a kórházat. A különböző egyesületek, szervezetek, éttermek és magánosok rendezte megvendégelések azonban nagyon sok esetben hátráltatják a gyógyulást. Az illetékes parancsnokságok ezért csak a legkivételesebb esetben adnak engedélyt sebesült honvédeink megvendégelésére. Ezekre való tekintettel a közönség sokkal helyesebben cselekszik akkor, ha a sebesült honvéd gyógyulásának hátráltatása nélkül a megvendégelés helyett a jövőben inkább pénzbeli adományt nyújt a vöröskeresztnek, vagy pedig a természetbeni adományt a honvédkórház parancsnokságának bocsátja rendelkezésére.

Háborus közellátási kiállítás nyílik meg a Mezőgazdasági Múzeumban

Az Országos Chemiaj Intézet fennállása 60-ik évfordulója alkalmából a városligetben lévő Mezőgazdasági Múzeumban érdekes kiállítást rendez, — amelyen mezőgazdasági tudományos és kísérleti intézményeink összefoglaló képet adnak az időszerű közellátási és közlemezési kérdésekről. A kiállítás főhelyét annak a kiállításnak bemaatása foglalja el, amelyet a tudomány ma a termények és élelmiszerek romlása ellen folytat. Természetben és ábrákban szemlélteti ennek során a nemzet pótolhatatlan javainak pusztulását, egyben bemutatja a védekezés módjait és gyakorlati tanácsokat ad. Fontos helyet foglal el a kiállításban a korszerű táplálkozás kérdéseivel kapcsolatosan a vitaminok szerepének ismertetése, amelynek során szemléltető tájékoztatást kapunk arról a nagy feladatról, amely Magyarországra Európa vitamindús élelmiszerekkel való ellátása

terén vár. Beszámol a kiállítás a háboruokozta változásokról élelmiszerezésünkben, így különösképp a liszt- és kenyérellátás tekintetében. Az olaj- és rostnövények, a nálunk újabbban meg-honosodott szója, rizs, stb. termelésének kérdései külön helyet foglalnak el a kiállítás anyagában, de beszámolóit kapunk arról is, hogyan sikerült tehát, a külföldi fűszereket és gyógyszereket hazai eredetű anyagokkal helyettesíteni. Gyakorlati szempontból igen tanulságos és kiállításnak az a része, amely a gazdaságos sertéshizlalás, az edes-cirok-termelés, a szalás takarmány helyes szárítása és általában a háborus takarmányozás időszerű kérdéseivel foglalkozik. A kiállítás keretében a Székesfővárosi Vegyészet Intézet a főváros élelmiszerezésének, a hamisítások és a feketepecs elleni küzdelemnek eredményeit ismerteti. Külön gyümölcsmennyiség mutatja be a tudományos ki-

sérletű kitűnő szakértőinek sajátban megjelent írásait a háborus közellátás problémáiról, az Országos Chemiai Intézet pedig rövid áttekintést nyújt az Intézet 60 esztendő történetéről. A kiállítás május 16-án nyílik meg és időszerűsége miatt élénk érdeklődést kelt majd a nagyközönség körében is.

Mi uiság a piacon?

Nagyvárad. A kedden megtartott hetipiacra aránytalanul kevés terméket hoztak a falusiak, minden valószínűség szerint az ünnepek miatt. A felhozott juhturroért még a déli órákban is sorban állt a vásárló közönség. Árak a következők voltak:

Gyümölcsfélék:

Felhozatal: Nem volt.
1 kg. alma 2. 3.60, 4.80, 5.40, 1 kg. narancs 6.50, 1 drb citrom 0.26, 0.36.

Zöldségfélék:

Felhozatal: Közepes.
1 kg. répa 0.20, 0.32, 1 kg. hagyma (dughagyma) 1.20, 1 drb saláta 0.06, 0.12, 0.20, 1 kg. spárga 3.50, 4.50, 1 kg. cékla 0.20, 1 kg. petrezselyem 0.30, 0.36, 1 kg. kalarabé 0.50, 1 kg. sóska 0.40, 0.60, 1 kg. spenót 0.20, 0.40, 1 kg. champion gomba 5.80, 1 kg. pöszméte 4 P.

Élőállatok:

Felhozatal: Nem volt.
1 kg. vágó szarvasmarha 1.20, 1.40, 1 drb. fejőstehén 900, 1700, 1 drb igásló 250, 700, 1 drb parádéslo 1000, 1800, 1 pár kismalac 90. 120.

Tejtermékek:

Felhozatal: Nem volt.
1 kg. vaj 670, 7.70, 1 liter tej 0.40, 1 kg. juhturó 3.60, 4.10, 1 kg. tehénturó 1.25, 1.36, 1 liter tejfel 1.50, 1.70, 1 kg. sajt 3.—.

Kenyerfélék:

1 kg. egységes 0.42.

Halfélék:

Felhozatal: Nem volt.
1 kg. sulyu ponty élő 4.60, 5.20, 1 kg. csuka 4—5, 1 kg. apróhal 2.00, 3.60.

Szárnyasfélék:

Felhozatal: Nem volt.
1 kg. csirka 4.60, 1 kg. hizott liba 4.90, sovány liba 4.90, 1 kg. hizott ruca 4.70, 1 kg. sovány ruca 4.70, 1 kg. tyúk 4.—, 1 drb tojás 0.20, kg.-ja 3.50, 3.80.

Husarak:

Felhozatal: Nem volt.
1 kg. marhahus 3.80, 1 kg. disznó-hus 3.80, 1 kg. növendékmарha 3.80, 1 kg. juhhus 2.40, 1 kg. zsir 3.80, 1 kg. lóhus 1.30, 1.40.

Szolgáltatós gyógyszertárak:

V. CSOPORT:

KLEOPATRA gyógyszertár Kossuth Lajos-utca 2. (Barla Dezső) 15-15.

CSILLAG gyógyszertár, Mussolini-tér 3. (E. Csapó Z.) 25-51.

MÁTYÁS KIRÁLY gyógyszertár, Szt János-u. 50. (Ajtay G. Gyula) 21-31.

SZENT ANTAL gyógyszertár, Garliczy-u. 14. (Atlasz Lajos) 13-55.

A gyógyszertárak éjjeli szolgálatát szombat reggeltől a következő szombath reggelig tart.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZELÁGYI DEZSŐ-UTCA 5. SZAM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40.
 félfévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Készíratokat nemadunk vissza.

DR. KRAJNİK SÁNDOR ESKÜVŐJE.
 Dr. Krajnik Sándor, a fiatal ügyvédi gárda egyik tehetséges tagja, a Magyar Megújulás Pártjának ügyésze, húsvétvasárnapján tartotta esküvőjét *Palczser* Ilkével, *Palczser* Károlynak, a Szent László gimnázium tanárának bájos leányával.

Kisebbségi törvényjavaslatok a képviselőház csütörtöki ülésének napirendjén.
 Az Új Nemzedék írja: A képviselőház csütörtök délelőtti ülésére 16 különböző kisebbségi törvényjavaslat és miniszteri jelentés tárgyalását tűzték ki. Valószínű, hogy ezzel a napirenddel a holnapi ülésen végeznek. A Ház-szűnet alatt több fontos törvényjavaslat készült el. Lehetséges, hogy ezek közül is betervezzentek néhányat.

ESKÜVŐ. Komjádi Kelety Liliát Budapesten húsvét másodnapján oltárhoz vezette felsőbükli *Fejér* László.

A Német Lektorátus lapunk utján közli hallgatóival, hogy csütörtökön este 7 és 9 óra között nem lesz nyelvtanóránk, mivel a német népcsoport ünnepi előadást hallgat meg ebben az időben.

ELTEMETTÉK FEHÉR GYULÁT, AZ ESZTERGOMI SZÉKESKÁPTALAN NAGYPRÉPOSTJÁT. *Esztergomból* jelentik: (MTI) *Fehér* Gyula felsőbükli tagot, az esztergomi székeskáptalan nagyprépostját kedden délután temették Esztergomban. A temetésen jelen volt *Szerédi* Jusztinián bíboros-hercegprímás is.

Meghalt Láng Boldizsár. A MTI jelenteti Láng Boldizsár báró titkos tanácsos, felsőbükli tag, ny. altábornagy, az Interparlamentáris Unió magyarországi tagozatának elnöke — mint a Pest értesül — kedden reggel 67 éves korában meghalt. Csütörtökön délután temetik a farkasréti temetőben. A párizsi békeküldöttség katonai szakértője volt. 1929. évben pedig a Kormányzó Ur katonai irodájának főnöke lett. Sokáig volt a képviselőház külügyi bizottságának elnöke is.

KINEVEZTÉK CURIO BARBARETTI GRÓFOT A SAVOYAI KATONAI REND FŐPARANCSNOKÁVÁ. *Rómából* jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenteti: Az olasz király és császár *Curiho Barbaretti di Prun* gróf hadsereg tábornokot kinevezte a Savoyai katonai rend főparancsnokává.

A húsvéti szentáldozás határidejének meghosszabbítása. *Szerédi* Jusztinián bíboros, Magyarország hercegprímása, most kiadott körlevelében közli, hogy a zsinati kongregáció felhatalmazása alapján azt a határidőt, amelyben a húsvéti szentáldozás parancsának eleget lehet tenni, úgy hosszabbítja meg, hogy a hívek mostantól kezdve Hétvened vasárnaptól Szentháromság vasárnapjáig teljesíthetik az említett parancsot.

CSAK MÁJUS ELSŐ NAPJAIBAN NYILIK MEG A VÁROSI NÉPFÜRDŐ.
 Nagyvárad, ápr. 28. A polgármester szakértők bevonásával ismét megtekintette a városi népfürdőt, amelynek építési, illetve berendezési munkálatai most állnak befejezés előtt. A fürdő május első napjaiban fog megnyílni.

250 ezer amerikai bányász lép sztrájkba pénteken. Genfből jelentik: (MTI) Washingtonból jelentik, hogy Taylor, a háborús munkásügyi hivatal helyettes vezetője közölte, hogy Lewis péntekre elrendelte 250.000 amerikai bányász sztrájkját.

TANONCNYARALTATÁS A BALATONTÓL — CSIKIG. Jó dolga van már az inasnak, két heti fizetéses szabadság illeti meg, a hozzá ezt a szabadságot olyan helyen tölthetik el, mint: Visegrád, Horthy-telep, Leányfalu, Máriabesnyő, Fenyvesölgy, Telkibánya, Királyhágó, Gyergyószentmiklós, (Csikikert), Szakály, Hőgyész és Balatonlele. Ilyen csodaszép helyek közt válogathatnak a nagyváradai 14—18-ik év közötti O. T. I. biztosítottak, ha ipari munkavállalók és öregségi biztosításra kötelezettek s ezenfelül akár egészségügyi, akár szociális szempontból az illetékesek javallják nyári üdültetésüket. Május hó 24-től szeptember 20-ig folyik a nyaraltatás kétételes turnusokban. Aki részt akar venni ebben a valóban áldásos akcióban, jelentkezzen az O. T. I. nagyvárad kerületi Pénztárában I. em. 5. sz. szobában a hivatalos órák alatt.

Hogy lakása hánulatossá legyen, szines, modern bútort MEZEI-nél vegyen
 Szabadság-utca 12. (Szacsavay-utca 48.) Háló, kombinált és előszobák dióutántattal is. Előnyös vétel. **Konyha újdonságok.**

NÉPMŰVELÉSI ELŐADÁS A TŰZHARCOSOK OTTHONÁBAN. A tűzharcosok és vitézek részére rendezett közműveltségi előadások során csütörtökön *Kiss* János tanítónőképzőintézet igazgató tart előadást „Lelkünk épsége a mai hétköznapokon” címen. Előadásnak vázlata: Keleti és nyugati népek mentalitása. A hallgatás nagy jelentősége. A fecsegés és a sok beszéd veszedelme. A lélek friss táplálékai, szórakozásaink. Káros hatások; panasz, félelem, pesszimizmus, intrika, pletyka, harag és bosszú távollatása az amugy is tulterhelt lelkiunktől. Az előadáson a tűzharcosok és vitézek felnőtt családtagjai is vehetnek részt.

Kerékpár rádiók részlete is kaphatók PÁLFFY J. Kühne-lerakat
 Mussolini-tér 16 sz. Telefon: 15-24

MEGJELENTEK A CSEREBOGARAK
 A MTI jelenteti: A száraz és meleg időjárás hatására az ország egyes vidékein megjelentek a cserebogarak. Bár ez az év nem cserebogaras esztendő, kisebb-nagyobb tömegben azonban már most jelentkeznek a cserebogarak. A földművelésügyi minisztérium nyomatékosan felhívja a figyelmet a cserebogarak irtására, amelyet a törvény is előír és a mulasztásokat szigorúan büntet. A jól leforrázott cserebogár elsőrendű baromfiétel.

FELHÍVÁS A HÁZTULAJDONOSOKHOZ. *A Magyar Országos Tudósító* jelenteti: A Városi Ingatlanulajdonosok Országos Szövetsége kéri mindazokat a háztulajdonosokat, akik az „Adjunk apát a hadiarvánknak” mozgalom jelentkezési ivateit még nem küldték vissza vagy házukban a gyűjtést még nem hajtották végre, hogy a gyűjtést sürgősen foganatosítani és a kitöltött jelentkezési ivateket visszaküldeni sziveskedjenek.

APOLLO Filmszínházban
 Csütörtökön a legújabb és legjobb magyar művészfilm bemutatója
SZERELMI LÁZ
 Főszerepben: *Dayka Margit, Csontos, Maklári, Timár*
 A magyar filmgyártás csúcsteljesítménye! A magyar filmművészet remeke
 A csütörtöki 3 és 5 órás előadásokon a film főszereplője *Dayka Margit* művésznő személyesen meg fog jelenni!
 Kedvezményes és szabadjegyek csak hétfőtől érvényesek. **Jegyelővét.**

BELVÁROSI
Egy asszony visszanez!
 Tasnádi Fekete Mária, Jávor. Zsilley M., Somlay, Csontos stb.

KORONA Filmszínházban Szerdától
 Az idény legsikerültebb burleszkvígjátéka
Legény a gáton
 Pethes, Vaszary, Hajmássy, Makláry, Juhász. — Számozott helyek

Vakmerő játék az izzó szerelem és a gyorsan villanó kés országából.
Népitélet
 Szerdától a CASINOBAN

HUSZ NAPI ELZÁRÁSRA ITÉLT A RENDŐRBÍRÓSÁG EGY MICSKEI LAKOST. Nagyvárad, ápr. 28. *Rappaport* Béla micskei lakost, azért, mert három napja bejelentetlenül lakik Nagyváradon ezt az időt arra használta fel, hogy a légő elsötétítési szabályait is áthágja. A rendőrkapitányság kihágásai bírálja 20 napi elzárásra ítélte el jogerősen.

Minisztériumi kiküldött vizsgálja felül a Rimanóczy-szálloda és fürdő helyzetét

Nagyvárad, ápr. 28. A Rimanóczy-alap felügyelő bizottsága ma délelőtt ülést tartott. Megbízta a polgármestert, hogy a helügyminisztériumtól kérje a minisztérium illetékes osztályvezetőjének kiküldését a Rimanóczy szálloda és fürdő mai helyzetének felülvizsgálására s annak véleménye alapján döntsön majd a felügyelő bizottság, hogy a szállodát és fürdőt megtartsa-e továbbra is házi-kezelésben, vagy pedig ismét bérbe adja ki. Addig is a szükséges átalakítási munkák megállapítására albizottságot küldött ki a felügyelő bizottság.

Légoltalmi közlemények

Értesítjük a Nagyvárad thj. város területén fekvő II. légoltalmi csoportba sorolt vagyontárgyakat (építményeket és ipartelepeket), hogy a kiképzésről eddig elmaradt, vagy a tanfolyamot eredménytelenül végzett személyek és azok helyett jelöltek részére, továbbá azok részére, akiknek új kijelölése a már végzett pk., vagy helyettes katonai szolgálatra való behívása miatt vált szükségessé, tanfolyam kezdődik május hó 3-án d. u. 2 órakor a Premontrei Gimnáziumban I. em. 1 és II. o. tanteremben.

Felkérjük a vagyontárgyak légo. vezetőit, hogy gondoskodjanak arról minden külön felhívás bevétele nélkül is, hogy a vezetésük alatt álló vagyontárgyakban úgy a kiképzett légo. parancsnok, mint a helyettes meglegyen.

Továbbá felhívjuk a figyelmet arra, hogy a kiképzéshez tartozó összes tudnivalók füzet alakjában, mint a 140.000 eln. 35.—1942. H. M. rendelet kiadására a Légoltalmi Liga helyi csoport pénztárában (Rákóczi-ut. 13. I. em.) kapható.

Jelen felhívás a lakóházi házparancsnokokra és helyettesekre nem vonatkozik.

Légoltalmi Liga Nagyvárad Csoport Elnöksége.

Csőplépgép és vetőmagtisztító tanfolyamot indít a közelebbi napokban a helybeli gépipari középiskola, amelyre még néhány a tanfolyam iránt érdeklődő, aki a cséplési idők alatt bércsépéléssel óhajt foglalkozni, felvehető. Azal értesítem e körülményről iparos tagtársainkat, hogy bércsépéléssel csak az foglalkozhatik, aki a tanfolyam elvégzése után sikeres vizsgát tett. Beiratkozás Schlauch-tér 26. szám alatt.

A város egyheti népmozgalmá

SZÜLETÉSEK:

Simon József napszámos leánya Mária, Szombati István máv asztalos fia István, Honti Ferenc pénzügyőri szemlész fia Ferenc, Nika János napszámos leánya Erzsébet, Gábris Pál napszámos leánya Mária, Főrizs Sándor építész vállalkozó fia László, Diószegi Lajos OTI tisztviselő leánya Erika, Maria, Wilhelms Uldin m. kir. százados leánya Márta, Szücs Imre vízvezeték szerelő segéd leánya Judit, dr. Molnár János m. kir. járásbíró leánya Judit, Szilágyi László gyári munkás fia László, Sóta Lajos máv segéd tiszt fia Lajos, Kovács Jenő gyári munkás fia Iván, Szökös Sándor máv fűtő leánya Mária, Goró Gábor asztalos segéd fia Gábor, Kondás Tibor bőrdíszműves fia János, Berényi Ödön kereskedő fia Ödön, Papp Lajos napszámos fia Lajos, Gyüre Ferenc postai segéd ellenőr fia Ferenc, Bálint Lajos kéményseprő segéd fia Gyula, Agárdi István kocsifényező segéd fia István, Sebestyén Anai magántisztviselő leánya Éva, Szotyori László m. kir. honvédmester leánya Zeuzsanna, Varga József napszámos leánya Eszter, Megyesi János fogházor leánya Margit, Bóné Lajos máv vonatkísérő fia Lajos, Drommer József kárpitós segéd fia Tamás, dr. Varga Lajos m. kir. állatorvos leánya Ildikó, Székely János máv. mozdonyvezető tanonc fia István, Sajti Sándor postaaltiszt leánya Gizella, Sallay Vince sodronyszövő segéd leánya Éva, Kovács Sándor kőfaragó segéd fia Imre, Csontos Jenő lelkész leánya Irma, Veer István máv. mozdonyvezető tanonc fia István, Csont Mihály cukrász fia Mihály, Varga István fodrász segéd leánya Ildikó, Krausz László szabó segéd leánya Erika, Pánczós Mihály m. kir. rendőrmester leánya Éva, Hilda, Román János üzemi munkás fia János, Pop János cipész segéd leánya Anna, Bundik Géza kárpitós segéd fia Lóránt, nemes bresztjennői Bresztyenszky László m. kir. csendőrszázados leánya Erzsébet, Ilona, Nagy János kertész segéd leánya Julianna.

HÁZASSÁGOK:

Nagy György, Béla, János városi iroda segéd tiszt és Kamuti Ilona, Schmelzer László, István gépkocsit vezető és Auer Szilvia, Mártyn János kf. napszámos és Andor Katalin, Pap János vasesztergályos segéd és Sándor Rozália, Terézia, Török Ferenc máv. nyug. főmozdonyvezető és Rozenberg Rebeka, Nyékes István, Dénes gyümölcstermelési intéző és Bence Ilona, Molnár Sándor, Ferenc géplakatos segéd és Papp Magdolna, Bazsó Márton műszerész segéd és Nemes Emilia, Orosz Bárány Károly lakatos segéd és Matiz Julianna, Halász József redőny készítő segéd és Orosz Erzsébet.

HALALOZÁSOK:

Özv. Fréna Alajosné, Kiszeli Vilma 92 éves, Mogyorósi Erzsébet 41 éves, Onaka Tivadar 44 éves, Glück Mózesné, Feldmann Sarolta 56 éves, Czirják Zsuzsannáné, Biró Ilona 52 éves, özv. Fülöp Félixné, Usztriczki Laura 73 éves, özv. Klein Salamonné, Róth Jozefa 80 éves, özv. Biró Imréné, Gere Mária 75 éves.

Szilágyi Károlyné, Glöckner Ilona 30 éves, Hegedüs József 72 éves, Kovács János 29 éves, Mihály Hermanné, Adler Piroska 48 éves, Jobbágy Győző 1 éves, özv. Orbán Sándorné, Kunz Jozefa 75 éves, K. Mihucz Imre 81 éves, Keresztszeghy József 2 hónapos, Keresztszeghy Lajos 2 hónapos, Ghic Anna 5 hónapos, özv. Joernik Józsefné, Csátary Ilona

45 éves, Pénzes Sándor 4 éves, Marsovszki László 25 éves, Nagy József 41 éves, Horváth Emánuelné, Flegman Ilona 72 éves, Toja Tógyer 49 éves, Kardos Dezsőné, Német Margit 60 éves, özv. Erős Ferencné, Bohus Julianna 54 éves, Kovács Magdolna 22 éves, özv. Targulicza Antalné, Zsibolez Julianna 60 éves.

Betonhid építése mellett döntött a Velencére kiszállott bizottság

Nagyvárad, ápr. 28. A velencei és az olasz part között tervezett hid ügyében tegnap kiszállott bizottság úgy határozott, hogy a velenceiek által kért fahíd most nem valósítható meg. Azt a megoldást találta a bizottság az egyedül keresztülvihetőnek, hogy a vasúti hid mellett építtessék egy betonhid, amelyen át aztán meghosszabbítanák a Strandfürdőig vezető villamosvágányt. Ez a megoldás biztosítaná a bizottság véleménye szerint a legjobb összeköttetést a két Körös-part között. Később dől el, hogy mikor kerül sor a betonhid megépítésére.

Férfiruhákat, használtakat **MOLNÁR** használtruha üzletében legjobban árón vehet, eladhat **MOLNÁR** Bémer-tér 1. (udvarban), Hívásra házhoz jövök.

SPORT

Nehezen győzött a sérüléssel és kiállítással gyengített MÁV Békéscsabán

Nagyvárad MÁV - Békéscsabai Rokka 3:2 (3:0)

A bajnokságra törő MÁV csapata vasárnap a Békéscsabai Rokka ellen játszott. A mérkőzést Szamosvölgyi vezette és a csapat a következőképpen állt fel:

Fehérvári, Pázmándi, Szilágyi, Ipacs, Huszár, Balk, Lisztes, Jenői, Liszka, Fehér Bundik.

A mérkőzés igen izgalmas volt s a csabaiak egyes játékosának durvasága miatt azonban a végén már majdnem elfajult a játék.

Az első féldőben, nagy MÁV fölényben, már az első 20 percben

3:0-ra vezetett a nagyváradai csapat, a második féldőben azonban Jenői megsérült, Bundikot pedig egy vízszarugás miatt kiállították, így a 9 harcosra csökkent csapat inkább védekezésre szorult és 3:2-re tudott szépíteni a helyi csapat.

Ezzel a győzelmével már 10 ponttal vezet a kerületi bajnokság élén a MÁV és tekintettel arra, hogy a hátralévő 5 mérkőzése mind idehaza lesz, szinte már biztos bajnoknak is tekinthetjük a nagyváradai vasutas csapatot.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei:

Dayka Margit vendéjátékai: csütörtökön este, pénteken délután és este

Mondj igazat, szerdán este, „csak felnőtteknek”. Vaszary János bombasikerű kacagató bohózata „filléres helyárrakkal utoljára az idejében szerdán este.

Dayka Margit csütörtökön este, pénteken délután és este az *Udvarolni felesleges* c. vígjáték-ujdonságban vendégszerepel a színházban. Vaszary Gábor nagyszerű ujdonsága az Új Magyar Színháznak ma is műsordarabja, ahol tomboló siker mellett, telt nézőtereket vonz. Mérsékelt felemelt helyárrak! Csütörtökön premier-bérlet, pénteken este A-bérlet, esekély ráfizetéssel. (A színházi pénztár kiadja a napi jegyeket ráfizetés ellenében.)

Leányvásár. Jakobi híres nagyoperettje „filléres helyárrakkal van szombaton délután műsorán Márfi Vera, Göndör Klári, Benkő Béla, Szabó Ernővel a főszerepekben.

Egy nap a világ c. mai világháborus történetet a rendkívüli nagy sikerre való tekintettel, szombaton este:

ismét műsoron van, „olcsó helyárrakkal”.

Mária főhadnagy vasárnap délután olcsó helyárrakkal megy.

Vasárnap este a legkacagatóbb operett-ujdonság, a *Bácskai dinomdánom* tölti be az est műsorát.

A hétfő esti Népművelési előadásra a jegyek a színházi pénztárnál kaphatók. Szinre kerül: *Egy nap a világ* Jegyek már válthatók.

HETI MŰSOR:

Szerdán este: *Mondj igazat*.
Csütörtökön este: *Udvarolni felesleges*, premier bérlet, ráfizetéssel.
Pénteken délután: *Udvarolni felesleges*.

Pénteken este: *Udvarolni felesleges* A-bérlet, ráfizetéssel.

Szombaton délután: *Leányvásár*.
Szombaton este: *Egy nap a világ*.
Vasárnap d. u.: *Mária főhadnagy*.
Vasárnap este: *Bácskai dinomdánom*.

Két pástort alkalmaz a város. Nagyvárad thj. város polgármesterei hivatala ad. II. 280—1943—III. szám alatt a következő hirdetményt adta ki: A Szálkai és olasz legelőkre kijáró csordák részére a legeltetési időnyre a város két pástort alkalmaz, frdeklődők jelentkeznek a gazdasági ügyosztálynál (városháza, II. em. 26. sz.) a hivatalos órák alatt. Nagyvárad, 1943. április 28. Klemens Rezső sk., gazdasági tanácsnok.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Kis tangóharmonikát veszek. Cim a kiadóban. 670

H. V. Morton: Az Údvizítő nyomában, 2 kötet vászonkötésben, arany metszéssel eladó. Cim a kiadóban. 659

Jó hangu cimbalom eladó. Cim a kiadóban. 668

Ócska kisebb ablakok eladók. Akadémia-u. 8. 672

Mély modern gyermek kocsit régi gumikkal eladó. Szacsavay-utca 53. sz. ajtó 2. szám. 679

Új vasredőny üzletajtóra eladó. — Franklin Benjámin-u. 13. 675

Ingatlan

Szölőt keresek megvételre 3-tól 15 holdig. Címét „Kézpénz” jellegre a kiadóba. 677

Allást nyee

Fényképességedet (segédnőt), pozitív-negatív retusort, csakis elsőrangú munkást fölveszek. Major, Rákóczi-ut 13. szám. 670

KIFUTÓ-FIUT felvez a Szent László nyomda R. T., Szilágyi Dezső-u. 5.

Napszámosnőket, 17—18 éves ifjakat, kocsisokat és béresekét felvételre keres a Dreher-Haggenmacher Sörgyár. Jelentkezés a váradszőlősi telepen 10—12 óra között. 645

Gyermekszereit, intelligens, könnyebb házimunkákban perfect leányt keres keresztény uri család. Cim a kiadóban. 676

Mindenes szobaleányt jó bizonyítvánnyokkal május 1-re felveszek. Pázmány Péter-u. 7. Kanonok sor. 618

Hűlőnfele

Fertőtlenítést, poloskát, mojt, mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlatlaltal irtja Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 513

Új cserépkályhák készítését, cserépkályhák átrakását, szabadalmazott fűtőszerekkel, készíti Bessenyei István kályhás, Huszár-utca 23. Telefon 34-08. 599

Lakás

Központban kétszobás lakást keresek. Ügynökök díjazva. Cim a kiadóban. 678

Kölcsön

Kölcsön könnyű visszafizetési feltételek mellett Hitelszövetkezetnél. Behlen István-u. 6. kapható. 610

KIADÓTULAJDONOS:

SEBENT LASZLÓ-NYOMDA R. T.

76-és felolószerkesztő: Feltolós kiadó: Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc a Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.